It doesn't go without saying (& other gossips)

ALIX EYNAUDI & ELIZABETH WARD

De geesten van de dans

Lodie Kardouss
Gezien op 29 oktober 2026
Kaaitheaterstudio's, Brussel

In ‘It doesn't go without saying (& other gossips)’ verkennen Alix Eynaudi en Elizabeth Ward, op het podium vergezeld door danseres Ray Scheinecker, de erfenis van de Amerikaanse postmoderne dans aan de hand van de herinneringen van Cathy Weis. Ik waardeer die buitenissige evocatie van die geesten van de dans en ook hoe het stuk laat zien wat er zo fantastisch is aan dit erfgoed: een levend proces dat zich oneindig blijft verrijken, voorbij lichamen, ruimte en tijd. Ik heb echter mijn reserves bij de wijze waarop de choreografische schrifturen van Eynaudi en Ward zich tot elkaar verhouden, omdat het lijkt alsof ze elkaar raken zonder echt te resoneren.

03 NOVEMBER 2026

Van de New Yorkse loft naar de Brusselse studio

De voorstelling opent met een subtiele reconstructie van de sfeer in een repetitiestudio. De zorgvuldig bedachte enscenering versmelt op vanzelfsprekende wijze met de ervaring van het publiek. De stoelen zijn verwijderd en vervangen door schuimblokken op de treden van de tribune, en nodigen je zo uit om je te nestelen in deze bewust verwelkomende setting. Ondertussen delen de performers boekjes uit. Die boekjes zijn veel meer dan alleen maar een programma; het zijn minigidsen die de namen, werken en artistieke praktijken presenteren die de alternatieve New Yorkse scene van de jaren zeventig hebben gevormd.

Een iPad en een laptop gaan ondertussen van hand tot hand. Daarop passeren beelden van repetities en voorstellingen. Het laat een intieme sfeer, als bij een *showing* in een New Yorkse loft, ontstaan. Je waant je al snel in een van die grote

industriële gebouwen met metalen buitentrappen, zoals dat gebouw waar een danser tegen de gevel liep in ‘Man Walking Down the Side of a Building’ (1970) van Trisha Brown.

Alles draagt ertoe bij om ons onder te dompelen in de levendige artistieke sfeer van het New York van de jaren 1970.

De stem van choreografe en videast Cathy Weis, weerklinkt ondertussen uit de *fancy* luidsprekers ontworpen door Paul Kotal. De klank komt uit een hoorn die doet denken aan ouderwetse grammofoon, maar dan gemonteerd op een voet als een campinggasfles. Alles draagt ertoe bij om ons onder te dompelen in de levendige artistieke sfeer van het New York van de jaren 1970, waar de door George Maciunas opgerichte Fluxus-beweging haar stempel op drukte. Weiss vertelt hoe deze grote, verlaten industriële gebouwen, zoals 537 Broadway, plekken van leven en creatie voor kunstenaars werden. Hun immense ruimtes zonder kolommen boden een vruchtbare bodem voor dans en experimenten. Onder de vele figuren die ze noemt, vermeldt ze met name Trisha Browns optrekje op 541 Broadway. Ze verbleef er in een voormalig naaiatelier. Ze moest er met de hand de talloze naalden die tussen de planken bleven steken uitpeuteren.

Tussen vroeger en nu

De Europese hedendaagse dans sluit deels aan bij de Amerikaanse postmoderne dans. Hoewel praktijken die uit deze stroming voortkwamen zoals de *Tuning Scores*, de *Authentic Movement*, de *Release Technique* of de *Contact Improvisation* nog steeds onderwezen worden in dansscholen, verrijken en vernieuwen ook nieuwe referenties in de huidige danspedagogiek onze kijk op dit levende erfgoed. Welke sporen daarvan zullen toekomstige generaties over een halve eeuw willen bewaren? In welke vorm zal dit erfgoed worden overgedragen, als je weet dat dit werk in de jaren zeventig grotendeels tot stand kwam door directe uitwisselingen, op opleidingslocaties zoals het Bennington College, rond artistieke scenes zoals die van het Judson Dance Theater, maar ook via ontmoetingen en artistieke verwantschappen? Deze vragen klinken ook op in het stuk: wat bewaren we van het verleden? Wie beslist wat er in de archieven terechtkomt, en op basis van welke keuzes en perspectieven?

Een opeenvolging van ‘gek poëtische’ situaties brengt zowel persoonlijke verhalen als iconische creaties tot leven.

Ward werkte mee aan enkele stukken van Weis. In de loop van dertig jaar samenwerken en een gedeeld leven groeide hun relatie uit tot een duurzame vriendschap, die het kader van hun gezamenlijke artistieke praktijk ruimschoots overstijgt. De voorstelling laat een glimp zien van de verwantschappen die Ward met Weis verbinden, net als haar plaats in de traditie van de postmoderne dans. Op het podium brengt een opeenvolging van ‘gek poëtische’ situaties in vluchtige momenten zowel persoonlijke verhalen als iconische creaties tot leven. De dans is slechts één element ervan: de belichting (door Jan Wielander, naar een ontwerp van Lukas Kötz), de inventieve en opmerkelijk uitgewerkte soundtrack van Paul Kotal, de kostuums (Isabelle Edi) en de rekwisieten werken op elkaar in en vullen elkaar aan tot een afgewogen geheel.

Daarbij duiken ook enkele typische motieven uit het oeuvre van Eynaudi op: een handschoen (ontworpen door An Breugelmans), een met de hand beschilderd wandkleed, kostuumwisselingen en de haar zo sterk kenmerkende dansfrasering. Terwijl sommige elementen het stempel van haar *craft* dragen, lijken andere getekend door een sterk afwijkende choreografische taal.

Schurende schrifturen

De scènes volgen elkaar op als een reeks korte stripvignetten. De opnames van Weis en het geluidsontwerp van Kotal verbinden ze subtiel. Zo opent 'It doesn't go without saying (& other gossips)' wel talrijke deuren, maar neemt niet altijd voldoende tijd om de drempel te overschrijden. Weis roept een hele rist persoonlijkheden op, van zeer beroemd tot volslagen onbekend, evenals plekken die deel uitmaken van haar eigen levenservaring, maar wij beschikken niet per se over de sleutels om ze te interpreteren. Deze overvloed aan verwijzingen wordt weerspiegeld in de choreografische taal van het stuk. Ze geeft de voorkeur aan knipogen en toespelingen boven uitgewerkte scènes. Ik bespeur zo wel wat enkele onevenwichtigheden in de behandeling van de artistieke verwijzingen en in de manier waarop het diverse materiaal dat Weis aanhaalt wordt benut en geënsceneerd. Aangezien de drie danseressen bovendien andere achtergronden en ervaringen hebben, die niet noodzakelijkerwijs aansluiten bij een gemeenschappelijke bewegingsgeschiedenis, ben ik niet altijd overtuigd van de intenties die uit hun samenspel naar voren komen. Sommige ideeën laten me zelfs perplex achter en doen mijn betrokkenheid bij het stuk als geheel wankelen.

De precieze choreografische stijl van Eynaudi nodigt ons altijd op subtiele wijze uit om nieuw terrein te verkennen.

Toch herken ik de precieze choreografische stijl van Eynaudi, die ons altijd op subtiele wijze uitnodigt om nieuw terrein te verkennen. Haar dans heeft zo'n unieke signatuur dat je haar tussen alle anderen herkent. De precisie en articulatie die haar werk kenmerken geven haar voorstellingen een bijzondere samenhang. Ik vind het echter jammer dat deze hoge maatstaf niet in de hele voorstelling terug te vinden is. Die heeft meer te maken met geografie dan met geologie. Waar Eynaudi's choreografie uitnodigt om de verschillende lagen van een vruchtbaar universum te verkennen, biedt het stuk eerder een vogelperspectief, een voortdurend veranderende cartografie, waarin soms weinig precieze landschappen ontstaan, die soms deels net zo goed in een ander stuk konden figureren.

Wat wringt, wat resoneert

Deze wrijving temperde mijn globale appreciatie van het stuk enigszins. Wellicht deelt niet iedereen mijn bezwaren, want de kwaliteit van het werk is onmiskenbaar. Ze vormen niettemin een integraal onderdeel van mijn kijk op de voorstelling. Deze ervaring voedt echter een stimulerende reflectie over de praktijk van samenwerkingen, over de manier waarop kunstenaars hun methoden en intenties met elkaar verzoenen, en over wat de confrontatie tussen verschillende benaderingen uit hetzelfde materiaal naar voren kan brengen. Laat ons echter vooral de ware rijkdom van het stuk niet uit het oog verliezen: het neemt ons mee naar een ander tijdperk en toont de levendigheid van een artistiek erfgoed, dat altijd vatbaar is voor herinterpretatie en overdracht.